

WIADOMOŚCI URZĘDOWE

ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

ROK VI NR 9/39

GRUDZIEŃ 1962

CENA ZŁ 3,50

TRESC:

	Str.
Rozkaz specjalny GKH L. 15 62 z dn. 13.X.1962 r.	2
*	
Z pracy Działu Organizacji Wolnego Czasu GKH	
Organizacja wolnego czasu dzieci i młodzieży oraz zadania harcerstwa w tym zakresie	7
Harcerska Akcja Nieobozowa 1962 r.	10

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO
GŁÓWNA KWATERA HARCERSTWA

Warszawa, dnia 13 października 1962 r.

ROZKAZ SPECJALNY L. 15/62

Od sześciu lat w dniu 13 października istnieje tradycja sumowania dorobku ruchu zachowego. Dzień ten w naszym Związku ogłoszono Dniem Instruktorów Zachowych.

Dziś, jak co roku, po dokonaniu czynny realizacji zadań zawartych w programie Ofensywy Zachowej, Główna Kwatera postanowiła odznaczyć Honorową Odznaką Ofensywy Zachowej Koszalińską Chorągiew Harcerstwa i Krakowską Chorągiew Harcerstwa za poważne osiągnięcia w rozwoju ruchu zachowego. Za przedterminowe wykonanie zadań II etapu Ofensywy Zachowej hufce harcerstwa w:

Chorągiew Białostocka

1. Hufiec Augustów
2. Hufiec Białystok miasto
3. Hufiec Białystok powiat
4. Hufiec Bielsk Podlaski
5. Hufiec Łomża

Chorągiew Bydgoska

1. Hufiec Lipno
2. Hufiec Chelmino
3. Hufiec Aleksandrów Kujawski

Chorągiew Katowicka

1. Hufiec Bielsko-Biała
2. Hufiec Częstochowa powiat
3. Hufiec Dąbrowa Górnicza
4. Hufiec Rybnik
5. Hufiec Sosnowiec

Chorągiew Kielecka

1. Hufiec Pińczów
2. Hufiec Pionki
3. Hufiec Włoszczowa
4. Hufiec Końskie
5. Hufiec Ostrowiec
6. Hufiec Staszów
7. Hufiec Opoczno
8. Hufiec Kielce powiat

Chorągiew Koszalińska

1. Hufiec Koszalin
2. Hufiec Sławno
3. Hufiec Wałec
4. Hufiec Złotów
5. Szczęp im. Bogusława II przy Lic. Pedagog. w Koszalinie

Chorągiew Krakowska

1. Hufiec Kraków Podgórze
2. Hufiec Tarnów-Bema

3. Hufiec Brzesko
4. Hufiec Nowy Sącz
5. Hufiec Bochnia
6. Hufiec Żywiec
7. Hufiec Miechów
8. Hufiec Stare Miasto

Chorągiew Lubelska

1. Hufiec Krasnostaw
2. Hufiec Lublin powiat
3. Hufiec Kraśnik
4. Hufiec Zamość

Chorągiew Ziemi Łódzkiej

1. Hufiec Radomsko
2. Hufiec Zduńska Wola

Chorągiew Mazowiecka

1. Hufiec Siedlce
2. Hufiec Ostrów Mazowiecka

Chorągiew Warmińsko-Mazurska

1. Hufiec Giżycko
2. Hufiec Szczytno
3. Szczęp Harcerski „Postęp” w Wielbarku

Chorągiew Wielkopolska

1. Hufiec Poznań powiat
2. Hufiec Ostrów Wlkp.
3. Hufiec Nowy Tomyśl

Chorągiew Rzeszowska

im. gen. Karola Świerczewskiego-Wałtera

1. Hufiec Mielec
2. Hufiec Jasło
3. Hufiec Sanok
4. Hufiec Dębica

Chorągiew Dolnośląska

1. Hufiec Świdnica

Za duży, osobisty wkład pracy w umacnianie i rozwój zachowej roboty Druhny i Druhow:

Chorągiew Białostocka

Bronisław Ignasiak
Tatiana Jasińska

Chorągiew Bydgoska

Ryszard Bładowski

Aniela Bogucka
Anna Boye
Henryk Bruzdewicz
Maria Cuchta
Teresa Chęcińska
Natalia Choraży
Stanisława Cyzio
Regina Drużniakiewicz
Mirosława Felisiak
Danuta Figas
Lidia Folecher
Eugeniusz Garba
Joanna Górka
Urszula Janiszewska
Wanda Kalocińska
Teresa Kornet
Ewa Król
Wacław Kubiński
Zofia Lipońska
Jerzy Lisak
Kazimiera Majerska
Kwiryna Miśnik
Antoni Metała
Felicja Neuman
Daniela Nowak
Krystyna Okrój
Elżbieta Piotrowska
Teodor Piotrowski
Irena Rosińska
Saturnin Rybowicz
Lidia Sienkiewicz
Zofia Skowrońska
Jerzy Sonolecki
Zbigniew Stak
Danuta Szlak
Bronisław Tałaśka
Edyka Urbańska
Stanisława Wiśniewska
Wiesława Wocalewska
Władysław Wysocki
Teresa Zabłotna
Irena Zajczkowska
Zygmunt Zalewski
Janna Złotopolska
Witold Zygmanski
Antoni Żurawski
Alfred Zymańczyk

Chorągiew Gdańska

Jan Ambroziński
Alina Barszczyńska
Józef Chamczyk
Barbara Chmielewska
Kazimiera Ciepłińska
Waldemar Czerniakowski
Stanisław Derda
Edmund Falkowski
Andrzej Fluk
Hanna Galińska
Michał Goldfarb
Danuta Ignaciuk
Waleria Jancelewicz

Barbara Kamiennarz
Barbara Korzep
Mirosława Krak
Jadwiga Kreft
Jerzy Litwiński
Albin Machnikowski
Gizela Malinka
Irena Michalska
Krystyna Miatke
Andrzej Moździerz
Ali Mukiewicz
Janina Papierowska
Kazimierz Rozmawitti
Janina Suszek
Anna Szafalowicz
Janina Szule
Teresa Teclaw
Krystyna Tylicka
Urszula Wenclewska
Jakub Wojtyński
Tadeusz Wójcik
Gertruda Wesierska
Wanda Zajac
Helena Zajczkowska
Roman Żmuda

Chorągiew Katowicka

Wilhelm Budniok
Alfons Burzyński
Marian Capić
Zofia Chruszcz
Irena Chwałibóg
Wacława Ciura
Gizela Donat
Natalia Gil
Tadeusz Góról
Wanda Jaroeka
Walenty Kaczmarczyk
Kazimiera Kotyła
Stanisław Leśniak
Grzegorz Lorek
Marian Moja
Zygmunt Nowak
Andrzej Otrębski
Halina Piecha
Mieczysław Skowerski
Antoni Sosna
Helena Soppa
Jan Szalas
Bolesław Szczypiór
Eugenia Tarka
Maria Wasieńka
Stefania Włoczek
Barbara Wodzisławska
Roman Żmuda

Chorągiew Kielecka

Stefan Adamczyk
Witold Banaszak
Helena Bonarska

Wiesław Borchuch
 Krystyna Burehacksa
 Michał Dąbrowski
 Janusz Duleba
 Władysław Dzialak
 Jerzy Groszek
 Rajmund Groszek
 Janina Janik
 Edward Jocizyk
 Krystyna Kolasa
 Mieczysław Kolodziejcki
 Stanisław Korus
 Stefan Kollarz
 Jan Kucharski
 Tadeusz Lirsi
 Helena Lisowska
 Jadwiga Lubiemiecka
 Ludmiła Mazurkiewicz
 Julian Nowak
 Alojzy Pawlik
 Stanisław Piasek
 Czesław Podsiadło
 Stanisław Rogulski
 Zbigniew Socha
 Leon Sobieraj
 Marian Stachurski
 Maria Szczyrkowska
 Anna Wrześniak
 Ryszard Zieliński
 Alicja Zychowicz

Chorągiew Koszalińska

Wanda Beim
 Regina Bocewicz
 Paweł Blum
 Teresa Bredulska
 Celina Bytkowska
 Wiesław Bomba
 Helena Chyla
 Wiesław Cichoż
 Genowefa Ciechanowicz
 Nadzieja Dybko
 Anna Feckwi
 Maria Gadecka
 Franciszek Glaza
 Lucyna Grodzka
 Izabella Gryz
 Edmund Kaldziński
 Bogumiła Kamińska
 Czesław Kozłowski
 Eleonora Kropiewska
 Janina Kuchta
 Brygida Kulasek
 Róża Lampkowska
 Ewa Lowicka
 Aniela Miller
 Alicja Milek
 Wanda Pachucy
 Bożena Paw
 Leonarda Piłat
 Daniela Piotrowska
 Brygida Radowska
 Maria Rogalska

Anna Romejko
 Janusz Rozmus
 Sylwester Rzemieniecki
 Janina Serweta
 Adam Siwula
 Henryka Skwarkowska
 Stanisława Stuchowicz
 Izadora Stańska
 Bogumiła Stielmach
 Agnieszka Świeboda
 Danuta Szczęśna
 Krystyna Szczuka
 Klotylda Szmeyńska
 Elgiusz Szpermalowski
 Maria Szymna
 Olga Tkacz
 Joanna Tomasiewicz
 Genowefa Trembowski
 Danuta Wesółowska
 Stanisław Wiater
 Jadwiga Wojciechowska
 Helena Woźniak
 Wacława Wrotniewska
 Halina Wróbel
 Halina Zienkiewicz
 Czesław Zienkiewicz

Chorągiew Krakowska

Zofia Belska
 Antoni Berowski
 Krzysztof Bocian
 Halina Bruzda
 Władysław Bukowiec
 Jan Ciasłoń
 Ludmiła Dzielicz
 Janina Francuz
 Janusz Francuz
 Genowefa Fulat
 Maria Gieala
 Maria Giernsińska
 Władysław Giernsiński
 Włodzimierz Golonka
 Krystyna Górecka
 Danuta Górniśiewicz
 Joanna Hurbol
 Irena Jadziniak
 Jan Jamroży
 Władysław Jannus
 Irena Jugiewicz
 Zbigniew Katra
 Stanisław Katra
 Kazimierz Kordecki
 Urszula Kordecka
 Henryk Kostecki
 Marian Kordas
 Teresa Knauer
 Zofia Kubisz-Chrabota
 Danuta Kuziak
 Jadwiga Kwiatkowska
 Janina Lach
 Janina Leja
 Bronisław Mikrut

Adela Mokrzycka
 Maria Możejko
 Stanisław Mroczki
 Józefa Mruk
 Stanisława Murzydio
 Stanisława Pawłowska
 Adam Piwowarski
 Stefan Podolański
 Jan Preis
 Teofila Samoder
 Wacław Sinański
 Eugeniusz Starowicz
 Józefa Staszal
 Włodzimierz Stec
 Anna Sulek
 Józef Sulek
 Wilhelmina Szafirska
 Alina Szymańska
 Władysław Tatomiery
 Zdzisław Trylski
 Zdzisław Turkot
 Stefan Warmus
 Tadeusz Wenda
 Elżbieta Więckiewicz
 Rozalia Wojtuń

Chorągiew Labelska

Weronika Baraniuk
 Maria Byczewska
 Wanda Gajór
 Krystyna Godzisz
 Stanisław Główna
 Maria Górecka
 Krystyna Grentuk
 Maria Haczur
 Jan Janowski
 Kazimiera Jędrzejewska
 Julia Kamola
 Barbara Klerepa
 Bolesław Kłiszczewski
 Krystyna Kolodziej
 Krystyna Kordyjak
 Halina Kotnik
 Stanisław Kowal
 Stanisława Koza
 Alfreda Machnik
 Irena Majkutewicz
 Kazimierz Malchoń
 Teresa-Helena Manowicz
 Joanna Olszta
 Adolf Osemlak
 Cecylia Pajk
 Irena Paluszek
 Halina Pawłowska
 Janina Pizioń
 Eugenia Puś
 Stanisława Ratus
 Irena Rewers
 Józefa Rodzik
 Stanisława Rosa
 Genowefa Rząd
 Genowefa Sadownik
 Maria Siebielec

Bogumiła Sikora
 Maria Siłomińska
 Władysław Switaj
 Jadwiga Szykuła
 Jan Szymański
 Tadeusz Tchórzewski
 Zenon Wajler
 Florentyna Wasyluk
 Henryka Węgrzynowicz
 Irena Wielgus
 Maria Woźnica
 Stanisław Zabawa
 Feliks Zukowski

Chorągiew Łódzka
Hufiec Śródmieście

Jan Chlebiewicz
 Wiesława Jackowiak
 Marek Marceinkowski
 Henryk Widawski

Chorągiew Ziemi Łódzkiej

Mirosława Józwiak
 Alfred Kunce
 Janina Lewandowska
 Jan Mędryk
 Janina Satarska
 Jan Sikiba
 Bronisław Weisłowski
 Elżbieta Wyszowska

Chorągiew Mazowiecka

Janina Bartnik
 Maria Czarnocka
 Marian Dąbrowski
 Krystyna Galanta
 Tadeusz Grzywiński
 Teresa Józ
 Maria Janiszewska
 Włodzimierz Jasiewicz
 Janina Kamińska
 Anna Kasperuk
 Jadwiga Kaufman
 Teresa Kolodziejczuk
 Zdzisław Kolodziejczuk
 Danuta Kondera
 Teresa Kosmala
 Genowefa Kukuć
 Maria Lada
 Janina Maciejewska
 Eugenia Muszyńska
 Maria Najmola
 Jolanta Nalewajek
 Sabina Okłowska
 Danuta Piłsiak
 Zdzisława Rafal
 Anna Rozler
 Kazimiera Różycka
 Marek Różycki
 Halina Ruszkowska
 Ewa Starzyńska

Krystyna Szewczuk
Władysław Toppercer
Krystyna Urbańska
Jadwiga Wirszewska
Zdzisław Woronicki
Halina Zaleska
Janusz Zyskowski

Chorągiew Warmińsko-Mazurska

Maria Dolega
Ada Garbolińska
Jan Jaszczuk
Halina Kosińska
Kazimierz Mielewski
Regina Miłosek
Bolesław Osinowski
Witold Pawlukowicz
Danuta Przećioska
Irena Tyman
Leokadia Wierbilowicz
Stefania Zellmanowa
Teresa Zyndul

Chorągiew Opolska

Jerzy Bilik

Chorągiew Wielkopolska

Aleksander Aniola
Eugeniusz Ciesielski
Stanisław Florczak
Gertruda Grala
Edward Gintrowski
Michał Grześkowiak
Janina Horowska
Barbara Kabza
Adelajda Kubiarska
Marian Klarski

Maria Laurentowska
Mieczysław Luczak
Lucja Orszynowicz
Zygmunt Parchliński
Bogdan Pietrzak
Stefan Psik
Mirosława Renn
Czesław Renn
Romana Rokicka
Wacław Rozmarynowski
Lubomira Ścigacz
Grażyna Skrzyżczak
Jerzy Tyc
Cecylia Urbańska
Regina Walczak
Czesława Waligórska
Adam Winter
Maria Ziolek
Zbigniew Zębski

Chorągiew Warszawska

Zbigniew Szpakowski

Chorągiew Dolnośląska

Aleksander Burski
Halina Chojnacka
Ewa Chorzewska
Kinga Gołębiak
Emilia Gorzkowska
Jerzy Jerych
Teresa Kiec
Jolanta Kielak
Regina Mazurczak
Maria Migodzińska
Mieczysław Świątek
Zbigniew Urmiaż
Anna Załucha

Wszystkim odznaczonym składam wyrazi uznania i życzyć dalszych osiągnięć w pracy na rzecz dzieci.

C z u w a j !

Naczelnik Harcerstwa
(—) Zofia Zakrzewska, hm.

- Zestaw zajęć zimowych na śniegu i lodzie.
- Propozycje ciekawych gier i zabaw, rady, wskazówki oraz materiały repertuarowe.

Wszystko to znajdziecie w książce Macieja Zimińskiego
pt.

100 DNI POD BIEGUNEM

Cena zł 10,50

Jest ona do nabycia we wszystkich księgarniach „DK”, składniach CSH, kioskach „Ruch” lub bezpośrednio w Wydawnictwie Harcerskim, Warszawa, ul. Konopnickiej 6. Wydawnictwo realizuje wysyłkę za zaliczeniem pocztowym.

Z pracy Działu Organizacji Wolnego Czasu GKH

ORGANIZACJA WOLNEGO CZASU DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ ZADANIA HARCESTERSTWA W TYM ZAKRESIE

1. Co to jest czas wolny? Tym określeniem obejmujemy margines czasu, jaki pozostaje młodzieży po wypełnieniu obowiązków szkolnych, rodzinnych i obowiązków nakładanych przez organizację młodzieżową. Skala rozpiętości czasu wolnego kształtuje się bardzo różnie w zależności od środowiska społeczno-gospodarczego, wieku młodzieży i kalendarza. Na wsi dzieci i młodzież mają znacznie więcej obowiązków niż w mieście. Na dzieci starsze i młodzież spadają większe, trudniejsze zadania i obowiązki niż na ich młodszych kolegów. Wreszcie, zasadniczy wpływ na ilość obowiązków ma układ kalendarza szkolnego. W okresie ferii letnich, zimowych i wiosennych ilość czasu wolnego niewspółmiernie wzrasta w porównaniu z okresem zajęć szkolnych. Różnorodny układ warunków w różny czytelnie sposób kształtuje porcję czasu wolnego młodzieży, niemniej jednak jest to problem całego roku. W ciągu wakacji młodzież dysponuje wolnym czasem w największym wymiarze, ale dysponuje nim także, w ilości kilku lub kilkunastu godzin, w każdym tygodniu.

Zjawiskiem powszechnym jest fakt, że dzieci i młodzież często nie mają „co robić” z wolnym czasem. Mimo stosunkowo szerokiego rozwoju placówek kulturalnych i form przekazywania informacji kulturalnej (domy kultury, świetlice, kluby, imprezy sportowe i kulturalne, kino, radio i telewizja) oraz stałego postępu w tym zakresie, problem wolnego czasu stale wzrasta. Dzieje się tak z kilku powodów:

- spora część młodzieży to młodzież małe możliwości korzystania z tych źródeł rozrywki;
- spora część programu kulturalnego nie jest przystosowana do potrzeb i zainteresowań młodzieży;
- nawet szeroka możliwość odbioru przekazywanych informacji kulturalnych nie wypełnia czasu wolnego;

— cechą tych wszystkich form przekazywania jest to, że w najlepszym wypadku — są przeznaczane dla młodzieży, nie inspirowa natomiast samodzielnej, organizatorskiej roli młodzieży.

Sądymy, że nawet najlepsze programy „wolnego czasu” dla młodzieży nie rozwiążą problemu, jeśli będą zasadzały się na biernym, konsumpcyjnym odbiorze. Podstawowym założeniem jest stwierdzenie, że młodzież chce i może współorganizować swoją własną działalność i życie społeczne.

Przekonywającym przykładem jest praktyka działalności zespołów harcerskich oraz stale rosnące efekty lata nieobozowego. W ostatnim roku w akcji nieobozowej uczestniczyło ponad 600 tysięcy dzieci i młodzieży zorganizowanej w stałych zastępach i grupach wakacyjnych. Zespoły wakacyjne — jak wiadomo — samodzielnie organizowały swoją działalność.

Stwierdziliśmy, że problem organizacji czasu wolnego stale wzrasta. Sygnalizują go zjawiska społeczne.

Słyszy się często narzekania na nudę, na brak możliwości udziału w ciekawym, zorganizowanym życiu zespołów młodzieży. Prowadzi to w wielu wypadkach do kształtowania się grup dzieci i młodzieży podejmujących działania niewychowawcze. Krańcowym przejawem jest przestępczość mietnic, fakty demoralizacji.

W organizowaniu czasu wolnego chodzi jednak nie tylko o zapobieganie „staczeniu się w dół” młodzieży. Coraz głośniejsze rolega się żądanie o wychowywanie „na miarę naszych czasów”, o wychowanie „dla przyszłości”. Życie zmienia się w coraz szybszym tempie. Chodzi więc o to, aby przysposobić młodzież do zmieniającego się życia. W naszych warunkach oznacza to, że należy młodzież wychowywać tak, aby orientowała się w procesach kształtujących socjalistyczny rozwój społeczeństwa, aby sprawnie i aktywnie umiała już obecnie — na miarę swoich sił i w formach odpowiadających jej możliwościom — uczestniczyć w procesach budowania społeczeństwa i aby to zadanie mogła podjąć dobrze przygotowana, gdy wejdziana w szeregi dorosłych. Dla takiego zadania potrzebne jest wykorzystanie wszystkich sił i możliwości wychowawczych. Dotychczas obszarem wymykającym się spod uwagi wychowawczej był czas wolny. Znajdował się poza zasięgiem wpływów szkoły, rodziny i organizacji młodzieżowych. Jest rzeczą niezbędną, aby zaangażować w tym odcinu kierunki wszelki wychowawcze szkoły i organizacje.

Jakie zadania społeczno-wychowawcze podejmujemy poprzez organizację czasu wolnego? Sprowadzić je można do kilku podstawowych:

— kształtować u młodzieży aktywną postawę wobec życia społecznego, uczyć dostrzegać potrzeby społeczne i odpowiadać na nie w sposób właściwy dla sił i możliwości młodzieży;

— w porządkach programowych sprowadzać się do takich zadań, które kształtują troskę o najbliższe otoczenie, skłaniają do wysiłków na rzecz środowiska, powodują zmiany, w wyniku których życie staje się lepsze i przyjemniejsze zarówno dla dorosłych jak i samej młodzieży;

— stwarzać szanse zorganizowanego, kulturalnego działania w zespole młodzieży. Rozwinąć możliwości dobrego wypoczynku i rozrywki;

— kształtować wzory i nawyki interesującego, różnorodnego i wychowawczego organizowania wolnego czasu. Nie jest naszym zadaniem wypełnienie całkowicie, pełne, wolnego czasu dzieci i młodzieży. Nie byłoby to zamierzanie realne ani też potrzebne. Chodzi o to, aby wskazać młodzieży możliwości organizowania sobie życia w sposób ciekawy, wesoły i pożyteczny wychowawczo. Jeśli stworzy się szanse do takiej działalności, szeregami inspiracji przedstawi bogatą gamę możliwości, wykształci umiejętności i na-

wyki organizowania takich działań, młodzież będzie je podejmować także wtedy, gdy stanie samodzielnie przed wyborem i podjęciem decyzji „co robić?”

2. Zadania harcerstwa. Jednym z kierunków programowych ZHP jest organizowanie wolnego czasu dzieci i młodzieży. Ten kierunek pracy Związku jest najbardziej wartościowym działaniem społecznym, bo działaniem wychowawczym wśród młodzieży — młodzieżowej organizacji ideowo-wychowawczej.

Dla rozwinięcia pracy Związku w tym zakresie niezbędny jest szeroki wachlarz konkretnych, szczegółowych propozycji programowych i podjęcie odpowiedzialnych wysiłków organizacyjnych. Dotychczasowe doświadczenia drużyn harcerskich, praca zespołów instruktorskich pozwoliły na przygotowanie takiego programu. Zadania tego odcinka działalności harcerstwa są sformułowane w programach chorągwi.

Działalność harcerstwa w zakresie organizacji wolnego czasu jest dwutorowa:

— Podejmowanie przez zespoły harcerskie, drużyn i zastępy zadań na rzecz młodzieży nieharcerskiej w najbliższym środowisku tj. w szkole, we wsi, w bloku mieszkalnym lub dzielnicy miasta. Drużyny już wielokrotnie podejmowały tego rodzaju zadania. Bacznie jednak w tym, aby działalność drużyny na rzecz młodzieży nieharcerskiej stała się systematyczną i powszechną praktyką drużyn. Dla osiągnięcia tego celu niezbędne jest przygotowanie drużynowych i szeroka popularyzacja szczegółowego programu działania tj. zadań, imprez, regulaminów kampanii programowych i innych form działania dla drużyn młodszo-harcerskich i znak organizatora wolnego czasu dla drużyn starszych. Sądzimy, że teporoczne zimowiska wydane w tym celu na szerokie zapoznanie drużynowych z formami pracy na rzecz młodzieży nieorganizowanej. (Zestaw zadań dla drużyn podany jest w biuletynie programowym Działu Organizacji Wolnego Czasu).

— Drugi tor działań to organizowanie samodzielnych grup i zespołów młodzieży nieharcerskiej tj. grup podwiewkowych w mieście i sąsiedztwie na wsi oraz podwiewkowych form skupiających dzieci i młodzież do zorganizowanej pracy i zabaw w postaci różnego rodzaju stacje i klubów, świetlice, baz itp.

Rozwijanie tych form organizowania młodzieży opiera się na szerokim wachlarzu propozycji programowych. Do środków organizujących działalność zespołów dzieci i młodzieży należą:

a) szkolenie aktywu młodzieżowego tj. zastępowych i przywódców grup. Szkolenie dotychczas podejmowały w pierwszym rzędzie hufce, ale należy wydanie zwiększyć udział w szkoleniu aktywu dzielącegoś się ośrodkiem inicjatywy, rejonów i zespołów drużyn oraz ich pojedynczych drużyn. Realizowane są różne formy szkoleń, np. ciągle kursy tw. aktywu dochodzącego do kilkugodzinne zbiórki szkoleniowe wódzów grup co tydzień lub co dwa tygodnie, „sejmkii gwardystów” tj. 2–3-dniowe szkolenia przywódców grup organizowane przez hufce co 2–3 miesiące, stałe kursy szkoleniowe prowadzone przez stacje harcerskie itp.

b) rozwijanie szerokiej współpracy z instytucjami i organizacjami w celu uzyskania pomieszczeń na świet-

lice i bazy, sprzętu i pomocy dorosłych opiekunów dla pracujących grup młodzieży. Obecnie komendy chorągwi prowadzą ożywioną i roległą współpracę w celu koordynowania wysiłków wychowawczych. Najsilniejszą współpracę rozwija się z kuratoriami okręgów szkolnych i inspektoratami oświaty, TPD, Spółdzielniami Budowniczymi Mieszkanicowemu, Związkiem Młodzieży Wiejskiej, wojskiem. W znacznie mniejszym stopniu rozwija się współpracę z innymi instytucjami i organizacjami, np. z Ligą Obrony Kraju, komisjami wiecosów, związkami zawodowymi i zakładami pracy itp. Jest jednak rzeczą niezbędną, aby rozwinąć współpracę szczególnie na terenie hufca i przede wszystkim z komisjami do spraw wiecosów i zakładami pracy oraz placówkami wychowania pozaszkolnego;

o) rozwijanie pracy stanic wielosepcjalnościowych w hufcach w kierunku przygotowania aktywu młodzieżowego do pracy w grupach, pomagając drużynom w podejmowaniu zadań na rzecz młodzieży nieharcerskiej. W tym celu dotychczasowe stacje techniczne przekształca się w stacje pracujące w zakresie kilku specjalności (technika, turystyka, kultura, sport).

Jedną z form ożywiania pracy grup i zapewnienia jej ciągłości są rozwijane przez chorągwie oraz niekiedy hufce kampanie programowe w prasie i radio oraz drogą organizacyjną.

Abv rozszerzyć i utatrakcyjnić wachlarz propozycji programowych dla drużyn i grup młodzieży nieharcerskiej GKH porozumiewa się z różnymi organizacjami w sprawie wprowadzenia do programu pracy ciałami w sprawie wprowadzenia oznak tych organizacji i tak np. już od dłuższego czasu Aeroklub PRL wykorzystuje w swej pracy sprawności lotnicze a z kolei 2 sprawności harcerskie (Młody Szybownik i Młody Lotnik) są równoznaczne z uprawnieniami modelarzy państwowych kl. III i II. Ostatnio Dział Organizacji Wolnego Czasu porozumiał się z PZPN w sprawie wprowadzenia do programu harcerskiego Młodzieżowej Odznaki PZPN. Podobne porozumienia będzimy starali się zawrzeć z szeregiem innych organizacji.

Szczególnie ważnym zadaniem w organizowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży jest przeprowadzenie akcji zimowej i nieobozowej latem. W tym zakresie ustalone już zostały wspólne zamierzenia Ministerstwa Oświaty i harcerstwa. Akcje wakacyjne będą stale rozwijane. Plan działania w czasie tegorocznych ferii zimowych jest już realizowany przez komendy chorągwi. Program i zasady organizacyjne lata nieobozowego 1963 są w przygotowaniu.

Sprawa podstawową dla najbliższej akcji letniej nieobozowej będzie takie jej przygotowanie, aby prace wakacyjną pojęły drużyny harcerskie. Dotychczas drużyny nie wyjeżdżające na obozy w zasadzie przerywały działalność wraz z końcem roku szkolnego. Kontynuowały ją w stosunkowo szerokim zakresie — ale nielosistycznym — pojedyncze zastępy harcerskie. Zorganizowanie prawidłowego wypoczynku harcerzom w ciągu wakacji, zapewnienie im możliwości dobrej, wesołej rozrywki i pożytecznego działania w okresie, gdy dysponują wolnym czasem w najwięk-

szym wymiarze i gdy powinni dobrze wypocząć po rozejnej pracy szkolnej jest niezmiernie ważnym zadaniem organizacji. W tym też okresie chcemy wydanie wzmocnić aktywność i inicjatywę w zorganizowaniu działań młodzieży nieharcerskiej. Rola organizacyjnej — harcerstwa — w tym okresie jest szczególnie duża.

*

Proponujemy przeprowadzenie w najbliższym czasie praktycznych szkoleń drużynowych i aktywu harcerskiego w oparciu o zadania wybrane spośród następujących:

„**Walczyk na lodzie**” — jest to pomysł zorganizowania życia na szkolnej ślizgawce min.: dekoracja ślizgawki, urządzenie bufetu z gorącą herbatą, obsługa szatni, organizowanie konkursów okresowych na najlepszych tancerzy, łyżwiarzy figurowych, przeprowadzanie zawodów łyżwiarskich itp.

„**Parada malców**” — bardzo sympatyczna impreza pomyślana dla tych, którzy mają starsze i młodszą rodzeństwo. Starsi przygotowują razem z młodszymi imprezę, której najważniejszą częścią jest — obok zabaw i „ślodkiego” przyjęcia — prezentacja malców w strojach zaprojektowanych i przygotowanych przez starszych oraz występy malców wg programu również przez starszych obmyślonego.

Konkurs sportów zimowych — jest to impreza dla całej młodzieży szkolnej kierowana przez drużyny. Według ustalonego terminarza startują kolejno poszczególne reprezentacje klas lub klasy w następu-

jących konkurencjach: bieg płaski i jazd na nartach, wścigł na sankach, wścigł łyżwiarskie, strzelanie bramek hokejowych, celowanie śnieżkami do celu. Za każdą konkurencję klasa otrzymuje ustalone regulamin punkty i po przeprowadzeniu całego konkursu ustala się końcową klasyfikację.

Harcerski jarmark — pomysł zorganizowania produkcji, a następnie wystawy i sprzedaży (ewentualnie loterii) różnorodnych drobiazgów np. przedmiotów codziennego użytku, zabawek, ozdób itp.

Szkolny festiwal artystyczny — drużyna przygotowuje zestaw piosenek, recytacji i tańców. Zastępy harcerskie organizują w swoich klasach przygotowanie występów. W wyznaczonych dniach odbywają się popisy zespołów klasowych. Oceny wystawionych programów dokonuje jury wybrane spośród nauczycieli i rodziców.

Festiwal filmów dziecięcych — Moda na organizowanie najróżniejszych festiwali filmowych stale wzrasta. Czyni o zorganizowanie festiwalu filmowego nie może pomyśleć się drużyna? Festiwal może być urządzony dla dzieci z najbliższego środowiska lub młodzieży szkolnej. Co jest potrzebne do jego przeprowadzenia? Niewiele: jeden projektor „Bajka” lub projektor szkolny, zapas kilkunastu przyczocey, grupa „kinooperatorów” i grupa obsługi widzów, plakat informujący o tytulech filmów oraz terminach ich wyświetlania. Festiwal można połączyć z plebiscytem na temat: jaki film nam się najbardziej podobał.

Znaczące bogactwo zestaw propozycji programowych znaleźć można w biuletynie Działu Organizacji Wolnego Czasu.

WYDAWNICTWO HARCERSKIE

poleca

serię książeczek

pt.

ZASTĘPOWEMU NA UCHO

Są to materiały do zajęć, gier i zabaw w zastępach młodszo-harcerskich	
M. Dańkowska: BŁĘKITNY KRZYŻ	S. 96, zł 4,00
B. Gajdeczkowa: ZŁOTE RECE	S. 112, zł 5,00
B. Gajdeczkowa, P. Rządca: CHATA ROBINSONA	S. 72, zł 4,00
B. Gajdeczkowa, P. Rządca: UWAGA! BAKTERIA!	S. 76, zł 4,00
J. Stykowski: PALI SIĘ!	S. 104, zł 4,00

Wymienione wyżej książki można nabyć we wszystkich księgarniach „Dobre Książki”, sklepach Centralnej Składnicy Harcerskiej i ksiórkach „Ruchu” na terenie całego kraju.

HARCERSKA AKCJA NIEOBOZOWA 1962 R.

Akcja nieobozowa stała się już w tym roku zjawiskiem wiele znaczącym nie tylko w życiu organizacji lecz również w życiu społecznym, jako forma i sposób organizowania wczasów dla dzieci i młodzieży pozostających w miejscu zamieszkania. Wpływają na taką ocenę po pierwsze zasieg akcji, a po drugie walory wychowawcze programu akcji i udział dorosłych w pracy na rzecz dzieci.

I. AKCJA NIEOBOZOWA W LICZBACH

1. W akcji nieobozowej pracowało za-
stepów (grup) 53.754
w tym: — Lata Wiejskich Drużyn (LWD) 35.304
— Wakacji Drużyn Miejskich (WDM) 18.081
— Towarzystwa Przyjaciół Dzieci i
Spółdzielczości Mieszkańców 369

2. W stacjach zastępowych (grupach) wakacyjnych było 630.077 uczestników LWD i WDM
z tego: 401.829 na wsi (LWD)
i 232.248 w miastach (WDM).

3. Skład zastępów wakacyjnych wg wieku w stosunku do ogólnej ilości dzieci i młodzieży w tych grupach wiekowych przedstawiał się następująco:

Wiek	Stopień zorganizowania w akcji nieobozowej	
	Ilość młodzieży w liczbach	procentach
8—11 lat	2.554.854	120.511
12—14 lat	1.832.110	473.317
15—18 lat	783.243	40.249
	5.170.007	634.077

4. W zastęпах (grupach) wakacyjnych było 317.114 dzieci nie należących do ZHP.

5. W stosunku do roku 1961 ilość stałych uczestników akcji nieobozowej wzrosła o 299.897.

II. DANE O PRZEBIEGU AKCJI NIEOBOZOWEJ W CHORĄGWIACH

a) Dane ogólne

Chorągiew	Członków zastępów i grup wakacyjnych	Uczestników imprez	Uczestników stanic	Chorągiew	Członków zastępów i grup wakacyjnych	Uczestników imprez	Uczestników stanic
Białostocka	43.194	92.651	—	Opolska	24.127	29.413	3.012
Bydgoska	33.800	80.000	—	Wielkopolska	73.432	38.347	21.228
Gdańska	21.931	75.200	5.610	Rzeszowska	33.689	91.121	5.400
Katowicka	50.135	48.982	7.757	Zach.-Pomorska	31.147	38.549	2.400
Kielecka	20.810	31.091	5.676	Dołnośląska	24.831	19.697	4.824
Koszalińska	31.597	70.232	6.759	Warszawska	4.297	6.000	1.700
Krakowska	47.327	63.125	5.161	Mazowiecka	37.714	57.287	6.722
Lubelska	47.779	73.799	1.484	Ziemi Lubuskiej	24.337	28.834	3.609
Lódzka	1.422	4.898	—				
Ziemi Łódzkiej	38.395	46.725	7.470				
Warmińsko-Mazurska	24.113	27.802	1.921	Razem:	634.077	921.553	95.409

b) Klasyfikacja

W bieżącym roku sklasyfikowano chorągwie w akcji nieobozowej wg stosunku ilości uczestników stałych grup i zastępów wakacyjnych do ogólnej liczby dzieci

Miejsce w klasyfikacji	Chorągiew	Ogółem młodzieży w wieku 8—18 lat	Uczestników LWD i WDM	Proc. ob- jętych
I	Białostocka	190.162	43.194	22,7
II	Koszalińska	141.893	31.597	22,3
III	Zach.-Pomorska	159.034	31.147	19,6
IV	Wielkopolska	417.810	73.432	17,6
V	Bydgoska	333.808	53.800	17,2
VI	Lubelska	390.111	47.779	15,9
VII	Opolska	157.326	24.127	15,3
VIII	Ziemi Lubuskiej	161.370	24.337	15,1
IX	Ziemi Łódzkiej	271.267	38.395	14,2
X	Warm.-Mazurska	177.827	24.113	13,6
XI	Krakowska	412.659	47.327	11,5

Uwaga: Dane dotyczące ilości dzieci i młodzieży wzięto z ankiety statystycznej GKH z 1.XI.1961 r.

Realizacja programu akcji nieobozowej przez grupy wakacyjne jeszcze raz wykazała, że można liczyć na znaczną aktywizację społeczną samych dzieci w zabawie i pracy społecznej. „Brygadka zaskoła, kina „Bał”, Niewdziadka Reka, „Malgary remonutowe”, „fabryki fajnych rzeczy”, wesołe zawody sportowe — te i inne zadania z programu akcji były masowo podejmowane przez grupy wakacyjne. Główna Kwatery jest w posiadaniu obszernych i szczegółowych sprawozdań ze wszystkich komend chorągwi, które zawierają bez przesady setki przykładów aktywności dzieci w grupach wakacyjnych.

Poza pracą grup staby akcji organizowały stacje wakacyjne oraz imprezy. Skształowały się trzy typy stacji wakacyjnych, które powinny być nadal rozwijane. Są to stacje organizowane dla dzieci miejskich w samym mieście (park, szkoła) lub pod miastem. Dobrze wyniki daje również wykorzystanie namiotów jako baz-świetlice dla grup podwózkowych. Drugim typem stacji są kilkudniowe stacje w mieście dla dzieci ze wsi. Trzecim typem są stacje przy obozach

i młodzieży na terenie każdej chorągwi (stosunek wyrażony w procentach):

Miejsce w klasyfikacji	Chorągiew	Ogółem młodzieży w wieku 8—18 lat	Uczestników LWD i WDM	Proc. ob- jętych
XII	Rzeszowska	297.277	33.689	11,3
XIII	Katowicka	487.668	50.135	10,3
XIV	Gdańska	216.035	21.931	10,2
XV	Mazowiecka	396.348	37.714	9,5
XVI	Kielecka	358.833	20.810	5,8
XVII	Dołnośląska	426.808	24.831	5,8
XVIII	Warszawska	178.422	4.297	2,4
XIX	Lódzka	105.049	1.422	1,5
Razem:		5.170.007	634.077	12,3

lub samodzielne punkty na terenie własnego powiatu. Mają charakter krótkotrwałych (kilkudniowe turnusy) obozów dla dzieci z miasta i ze wsi.

Imprezy organizowane przez staby miały różnorodny charakter. Tak np. staby miejskie w Białymstoku zorganizowały Miejski Festiwal Przyjaźni (w związku z zakończeniem Festiwalu Młodzieży w Helsinkach), w którym uczestniczyło 700 dzieci — wspólnie z PZM zorganizowano również „techniczny tor przeszkód” z udziałem około 500 dzieci. Grupa funkcyjnych z Elku zorganizowała wsi „Klub Zorro” i „wielkie zawody Kawalerów Zorro” na stadionie sportowym. Przykłady powyższe można byłoby mnożyć. Organizowano również zawody sportowe, wycieczki kolarskie, wędrowki, biwaki.

W roku bieżącym zwrócono również uwagę na poważanie działalności staby w innych organizacjach i instytucjach, na zorganizowanie rodziców i wychowawców. Jest wiele przykładów pomocy udzielanej grupom wakacyjnym i stabom akcji przez rodziców, Komitety Blokowe, Kola Gospodyń Wiejskich oraz inne organizacje i instytucje.

III. WNIOSKI DO ORGANIZOWANIA LATA NIEOBOZOWEGO W 1963 R.

1. Program.

— Głównym akcentem programowym lata nieobozowego 1963 i 1964 będzie hasło: **Harcerski czyn na XX-lecie Polski Ludowej**. W związku z tym przewiduje się opracowanie odpowiedniego zestawu propozycji programowych.

— Rozwinięte zostaną szczególnie takie kierunki programowe jak turystyka i sport, oraz wprowadzono zostanie nowy kierunek — kultura.

— Rozwinięte zostaną propozycje programowe dla młodzieży starszej oraz dla dzieci i młodzieży z terenu miast. Zwiększony będzie także program zadań dla dzieci w wieku wczelnym.

— Wprowadzone zostaną do programu lata nieobozowego a także do całorocznej pracy drużyn i grup

młodzieży nieharcerskiej odznaki dziecięce i młodzieżowe różnych organizacji np. PZPN, Aeroklubu PRL itp.

2. Organizacja.

— Ustalono z Ministerstwem Oświaty, że akcja nieobozowa będzie zlecana przez Inspektoraty Oświaty komendom harcercskim.

— Komendy hufców przeprowadzą szeroką kampanię przygotowawczą dla drużyn do pracy w okresie akcji nieobozowej i podejmowania działalności na rzecz młodzieży nieharcerskiej. W związku z tym tak zostaną ustalone zasady programowo-organizacyjne akcji, aby praca wakacyjna zaliczana była zastępem harcercskim do zdobywania mian.

— Ponieważ szkolenie aktywu dziecięcego w wielu hufcach osiągnęło — jeśli chodzi o ilość — górny pułap, należy przenosić szkolenie do ośrodków inicjatyw, szczepliów i rejonów oraz pojedynczych drużyn. Główną jednak bazą szkoleniową w dalszym ciągu powinny pozostać hufce.

— Zasięg akcji nieobozowej powinien być stale zwiększany. W tym celu niezbędne jest rozszerzenie współpracy z szeregiem instytucji i organizacji spo-

lecznych, szkół i rodziców dla uzyskania pomocy w organizowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży.

— W najbliższej akcji nieobozowej rozwinięte zostaną różne formy stanic wakacyjnych. Są to formy najsilniej angażujące pomoc sił społecznych. Mogą spełnić one rolę ośrodków szkoleniowych aktywu dziecięcego, mogą także przygotować działanie drużyn i grup młodzieży w okresie jesiennym.

DRUHOWIE INSTRUKTORZY! WYCHOWAWCY DZIECI!

WYDAWNICTWO HARCERSKIE

wydaje od roku 1960, znaną już na rynku księgarskim serię pozycji pt. „ZRÓB TO SAM“, zawierająca bogaty wybór wzorów i pomysłów do konstruowania ciekawych urządzeń technicznych, przeznaczoną dla młodzieży w wieku 12—18 lat.

Obecnie Wydawnictwo przystąpiło do wydawania cyklu książeczek z tego samego zakresu, przeznaczonych jednak dla **dzieci młodszych**, a mianowicie w wieku 8—12 lat.

Cykl ten otrzymał nazwę:

„ZRÓB TO SAM — COŚ Z NICZEGO“

Seria zawiera wzory rysunkowe wraz z opisem wykonania prostych zabawek, modeli, przedmiotów i urządzeń przeznaczonych do samodzielnego wykonania przez dzieci w wieku 8—12 lat, nadających się niejednokrotnie do wykorzystywania w trakcie zabaw i zajęć, a także wskazówki co do możliwości takiego wykorzystania.

Jeden wzór (opis i rysunek) zawarty jest na arkuszu w formacie A4. Po dwa wzory wkładane są do koperty, na której znajduje się: tytuł i emblemat serii, tytuł i nazwisko autora pracy, a także rozrywki umysłowe związane tematycznie z daną dziedziną techniki i wreszcie tekst reklamowy wraz z zapowiedzią następných pozycji z tego cyklu.

Ponadto na poszczególnych arkuszach, zamieszczane są zadania konkursowe pod wspólnym tytułem „SZKOŁA WYNAŁAZCÓW“. Zadania te, zachęcające do rozwinięcia czy udoskonalenia zawartej na arkuszu konstrukcji, mają na celu pobudzenie inwencji konstruktorskiej dzieci, zachęcenie ich do samodzielnego projektowania podobnych urządzeń.

Pierwsze pozycje z tej serii ukazały się w sprzedaży. Są to:

- **BUDUJEMY** (Robimy cegielki, Budowle z cegiełek)
Robimy cegielki z gliny i gipsu; budujemy z nich domy, hale fabryczne, całe miasta.
- **KUSZNIK NA WYCIECZCE** (Kusza, Sakwa wędownicza)
Kusza — czyli ulepszony luk — zrobiona z pręta wikliny i sznurka; sakwa czyli torba podróżna zrobiona z dermy, folii lub ceraty.
- **MINIATUROWE LOTNICTWO** (Budujemy odrzutowce, Budujemy lotnisko)
Odrzutowce zrobione z zapalek i cienkiego kartonu wyrzucane z katapulty zrobionej z gumki, zapaliki i pudełka po zapalczkach; lotnisko dla samolocików z hangarami, budynkami administracyjnymi, wieżą kontroli ruchu itp.
- **MOJE LALKI** (Pokój dla lalek, Sukienki dla lalki)
Mebelki do pokoju lalek zrobione z pudełek; kilka modeli sukienek dla lalek i wskazówki, jak szyć.
- **OBRAZKI** (Fotografujemy bez aparatu. Oprawiamy obrazki)
Jak fotografować bez użycia aparatu fotograficznego (luksografia) oraz jak wywoływać zdjęcia; oprawianie obrazków.
- **WYRUSZAMY W KOSMOS** (Hełm kosmonauty, Rakietodrom)
Wykonanie hełmu kosmonauty z tektury, papieru itp. materiałów; urządzenie modelu rakietodromu, na którym można by się bawić w podróże kosmiczne — urządzenia startowe, wieża obsługi itp.

CENA KAŻDEJ KOPERTY (dwa pomysły — opis sposobu wykonania i rysunki konstrukcyjne) zł 2,00.
Sprzedaż serii „ZRÓB TO SAM — COŚ Z NICZEGO“ prowadzona jest przez kioski „Ruchu“, księgarnie „DK“ i składnice CSH na terenie całego kraju.

WYDAWNICTWO HARCERSKIE

Wydaje: Naczelna Rada Harcerska. Redaguje i kolportaż prowadzi Wydawnictwo Harcerskie. Adres redakcji =
Warszawa, ul. Konopnickiej 6.

Nakład 18 000 egz. Papier druk. gaz. kl. VM. 80 g 61×86 cm. Cena numeru zł 3,50.
Zakłady Graficzne RSW „Prasa“, Warszawa, ul. Smolna 12. Zam. 2022. H-31.